

Självständigt arbete (examensarbete), 15 hp, för
Kandidatexamen i omvårdnad
HT20

”Tryggare kan ingen vara”
En litteraturstudie om den
nyutexaminerade sjuksköterskans första
arbetsår

Emely Andersson och Linda Nyberg

Författare

Emely Andersson och Linda Nyberg

Titel

"Tryggare kan ingen vara" - En litteraturstudie om den nytexaminerade sjuksköterskans första arbetsår

Engelsk titel

"As safe as it gets" - A literature study on the newly graduated nurse's first year of work

Handledare

Gunilla Andrén Sandberg

Examinator

Gerth Hedov

Sammanfattning

Bakgrund: Efter en treårig högskoleutbildning erhåller den nytexaminerade sjuksköterskan sin legitimation. Sjuksköterskor har många ansvarsområden och etiska regler att förhålla sig till vilket präglar hela sjuksköterskeutbildningen. Benner (1982) beskriver sjuksköterskans utveckling utifrån fem stadier från novis till expert inom området. **Syfte:** Syftet var att beskriva nytexaminerade sjuksköterskors erfarenheter av sitt första arbetsår inom hälso- och sjukvård. **Metod:** En allmän litteraturstudie har genomförts baserat på tio kvalitativa artiklar vilka söktes fram i databaserna Cinahl och PubMed. Artiklarna blev granskade enligt HKR:s granskningsmall för kvalitativa studier. En textanalys ligger till grund för resultatet. **Resultat:** Presenterar nytexaminerades erfarenheter under första arbetsåret. Med inspiration av de tre första faserna i Benners (1982) teori skapades huvudkategorierna. Från student till sjuksköterska, Utmanande situationer och Att utvecklas i professionen. **Diskussion:** Genom att använda de kvalitativa trovärdighetsbegreppen tillförlitlighet, pålitlighet, verifierbarhet och överförbarhet kunde styrkor och svagheter av studiens metod diskuteras. Tre fynd lyftes i resultatdiskussionen vilka fokuseras kring förberedande utbildning, den stora ansvarsrollen samt introduktionens betydelse för vidareutveckling. Fynden har diskuterats och jämförts utifrån Benners (1982) utvecklingsteori tillsammans med andra studier riktat mot ämnet sjuksköterskor och reflekterats utifrån både konsekvensetik samt ur ett samhällsperspektiv.

Sökord

Nytexaminerade sjuksköterskor, erfarenheter, kvalitativ studie, hälso- och sjukvård

Innehåll

Inledning.....	5
Bakgrund	5
Syfte.....	8
Metod.....	9
Design.....	9
Sökvägar och Urval	9
Granskning och Analys	10
Etiska överväganden.....	12
Förförståelse	12
Resultat	13
Från student till sjuksköterska	13
En känsla av otillräcklighet	14
Ambitionen att prestera	15
Utmanande situationer.....	17
Osäkerheten av att vårda akut sjuka patienter	17
Att inta rollen som ledare	18
Att utvecklas i professionen	18
Omgivningens betydelse för självkänslan och kompetensutvecklingen	19
Utveckling av den kliniska blicken genom praktisk erfarenhet	20
Diskussion	21
Metoddiskussion.....	21
Resultatdiskussion	24
Slutsats.....	31

Referenser..... 32

Bilaga 1

Bilaga 2

Inledning

När den efterlängtrade examen från sjuksköterskeprogrammets tre högskoleår äntligen har erhållits väntas det nya utmaningar i den nya yrkesprofessionen. Begrepp som ledare, omvårdnadsansvarig och kvalitetsutveckling är numera en del av yrkesrollen och inte längre diskussionsfrågor under ett seminarium. För många innebär det att anta helt nya arbetsuppgifter där förmågan att fatta egna beslut, göra bedömningar och prioritera omvårdnadsåtgärder ingår i arbetet. Ett vanligt scenario som författarna mött under tidigare arbetsliv och klinisk praktik är just nyutexaminerade sjuksköterskor som tidigt fått ta självständiga beslut i situationer som de inte hunnit bli bekväma med, eller blivit introducerade inför. Som nyutexaminerad sjuksköterska kan brist på erfarenheter påverka förmågan att fatta välgrundade beslut om oväntade situationer uppstår, vilket kan leda till olika konsekvenser för patienten (Voldbjerg et al., 2017). Litteraturstudien riktar sig till att undersöka nyutexaminerade sjuksköterskors erfarenheter av sitt första år i arbetslivet. Avsikten är att belysa deras erfarenheter för att kunna öka förståelsen samt upplysa om vad som skapar förutsättningar att tryggt bedriva omvårdnadsarbete i den nya professionen.

Bakgrund

Antalet nyutexaminerade sjuksköterskor ökar i antal årligen och enligt Socialstyrelsens uppgifter tog omkring 4500 personer sjuksköterskeexamen i Sverige år 2019 (Socialstyrelsen, 2020a). Sjuksköterskeutbildningen är en tre års högskoleutbildning och Högskoleförordningen (1993) beskriver den kunskap, förmåga och färdigheter som är grunden för att erhålla sjuksköterskelegitimation. Där förklaras bland annat att sjuksköterskan ska ha förmåga att se sambandet mellan vetenskap och beprövad erfarenhet och dess koppling för att utöva yrket. Målet med utbildningen är att erhålla den kunskap som krävs för att kunna genomföra och leda omvårdnadsarbete inom olika verksamhetsområden som sjuksköterska (Högskoleförordningen, 1993). Sjuksköterskan arbetar under lagen om hälso- och sjukvård, vilket beskriver utformningen av den svenska sjukvården. Syftet med lagen är att hela befolkningen ska ha rätt till vård på lika villkor

vilket även ingår som en del av sjuksköterskans etiska kod (International Council of Nursing [ICN], 2012). Socialstyrelsen (2020b) betonar att sjuksköterskan även ska besitta tillräckligt med kunskap och kompetens för att patientsäkerheten ska kunna upprätthållas. Förhållningen till både hälso- och sjukvårdslagen och den etiska koden består av att arbetet ska bedrivas på ett sätt som stärker den vårdsökandes integritet och patientens självbestämmanderätt (Hälso- och sjukvårdslag [HSL], 2017; ICN, 2012).

Den legitimerade sjuksköterskan har ett personligt ansvar för sitt yrkesutövande. Det innebär en skyldighet att upprätthålla en god kompetens utifrån forskning med en god insikt i sin personliga utveckling enligt Svensk sjuksköterskeförening [SSF] (2017). De beskriver även sjuksköterskans övergripande omvårdnadsansvar för patienten. Sjuksköterskan har i detta ansvar för både planering och utförande av omvårdnadsåtgärder vilket ska baseras på kunskap och en humanistisk människosyn. Arbetet ska bedrivas utifrån vetenskapligt och patientnära förhållningssätt samt sträva mot att patienten ska förbättra, bibehålla eller återfå en god hälsa (SSF, 2017).

En kompetensbeskrivning finns upprättad av SSF (2017) vilket fungerar som ett stöd för såväl organisation som för den enskilde sjuksköterskan genom att beskriva de områden som definierar sjuksköterskans yrkeskunnande med syfte att kunna leda, utveckla och bedriva god omvårdnad. Vidare beskrivs innehållet i dokumentet från SSF (2017) från sjuksköterskans självständiga omvårdnadsansvar, baserat på de sex kärnkompetenserna samt med hänsyn till de nationella examensmålen för sjuksköterskeexamen (Högskoleförordningen, 1993).

De sex kärnkompetenserna består av personcentrerad vård, säker vård, informatik, samverkan i team, evidensbaserad vård samt förbättringskunskap. I kompetensbeskrivningen inkluderas även omvårdnadsprocessen, ledarskap och pedagogik (SSF, 2017). Säker vård enligt SSF (2016) innebär att ha förmågan att förutse risker för att förhindra dem. En viktig aspekt är att kunna samarbeta mellan yrkeskategorierna genom att vara medveten om varandras kompetenser, detta för att skapa en så bra och trygg miljö som möjligt för patienterna och dess närstående. Genom ett professionellt handlande kan vårdskador förebyggas (SSF, 2016).

För att bedriva ett bra ledarskap som sjuksköterska menar Johansson et al. (2010) att andra faktorer kan påverka, såsom personlighet, självkänedom samt medvetenhet inför olika arbetsuppgifter. I ledarskapsrollen beskrivs sjuksköterskan som en förebild och behöver vara medveten om på vilket sätt det egna agerandet påverkar hur andra yrkeskategorier kommer förhålla sig gentemot patienterna. Vidare menar Johansson et al (2010) att i ledarrollen är det viktigt att ha mod att möta svåra situationer och även ha förmåga att agera därefter. Lika viktigt är det att kunna erkänna misstag och finna nya lösningar på uppkomna situationer. En avgörande faktor för sjuksköterskan är att vara införstådd med sina egna begränsningar, detta för att inte fatta beslut i situationer som inte kan hanteras korrekt på grund av bristen av kunskap och erfarenhet, något som på sikt riskerar att äventyra patientsäkerheten. En professionell sjuksköterska beskrivs inte enbart som skicklig på att hantera svåra situationer med patienten utan ska även finnas till hands för anhöriga som är i behov av stöd (Johansson et al., 2010).

Enligt Benner (1982) växer sjuksköterskans kompetens med tiden genom att successivt utveckla yrkesskicklighet såsom ledarskap och förmåga att bedriva säker vård. Det uppnås genom utbildningar och flera år av erfarenheter. Genom handlandet i olika situationer som sjuksköterskan ställs inför kommer denne att lära sig att hantera liknande situationer på ett mer erfaret sätt nästa gång de uppstår. En viktig aspekt för att utveckla kompetens är möjligheten att stödja varandra inom yrkesrollen (Andersson Lilja & Edberg, 2010; Benner, 1982).

Benner (1982) har genom sin forskning utvecklat en teori, från novis till expert, där sjuksköterskan genomgår fem stadier från att vara ny i sin yrkesroll till att bli expert. Teorin är enligt Davis och Maisano (2016) framtagen för över 30 år sedan men är lika aktuell idag som den var då gällande beskrivningen om sjuksköterskans ständiga utveckling inom professionen. Benner (1982) beskriver att sjuksköterskan i första stadiet har ett begränsat kunnande och har inte tillräcklig förmåga att förutse konsekvenser som kan uppstå i olika patientsituationer. För att känna igen tecken och symtom behövs liknande situationer upplevts tidigare. Det andra stadiet kallas för avancerad nybörjare, vilket enligt Benner (1982) innebär att olika patientsituationer har upplevts, något som

underlättar för att kunna känna igen upprepade situationer. Kunskapen finns men har ännu inte nått tillräckligt djup av erfarenheter för att tryggt hantera omvårdnadsansvaret.

I tredje stadiet anses sjuksköterskan vara kompetent förklarar Benner (1982). Här ses sjuksköterskan kunna ha självkontroll och litar på sin förmåga att planera omvårdnadsåtgärder. Dock saknas fortfarande förmågan att tänka och handla tillräckligt snabbt, något som oftare ses hos mer erfarna sjuksköterskor. Fjärde stadiet benämns som behörig och innebär att situationer som uppstår kan ses som en helhet och med det menar Benner (1982) att sjuksköterskan nu kan förstå betydelsen av själva vårdssituationen. I det sista och femte stadiet anses sjuksköterskan vara expert inom yrket, och kan utan svårigheter besluta vad som behöver utföras. I situationer som uppstår syns ett omedelbart agerande, och handlandet baseras på fördjupade kunskaper och vad som tidigare erfarits (Benner, 1982; Dale et al., 2013).

När den nyutexaminerade sjuksköterskan tar ett kliv ut i arbetslivet beskriver även Andersson Lilja och Edberg (2010) att trygghet finnes i att få stöd av en erfaren sjuksköterska för möjlighet att bli bekväm med den nya yrkesrollen. Vidare förklaras att först när trygghet finnes hos den nyutexaminerade sjuksköterskan kan arbetsuppgifter delegeras vidare till kollegor och andra yrkeskategorier.

Litteraturöversikten utförs då den anses ha betydelse för verksamheter med att få insikt i de eventuella svårigheter som den nyutexaminerade sjuksköterskan kan uppleva under det första arbetsåret. Resultatet skulle kunna vara en stöttning i hanteringen av dessa utmaningar som i sin tur skulle kunna skapa bättre introduktioner och trygghet i den nya yrkesprofessionen. Översikten ger även möjlighet för framtida sjuksköterskor att få en inblick i de utmaningar och förväntningar som kan vänta i den nya yrkesrollen.

Syfte

Syftet var att beskriva nyutexaminerade sjuksköterskors erfarenheter av sitt första arbetsår inom hälso- och sjukvård.

Metod

Design

En allmän litteraturstudie har genomförts, vilket enligt Polit och Beck (2014, kapitel 14) utförs då avsikten är att analysera och summera den forskning som redan finns inom valt område. Detta med anledning att få en djupare förståelse för det område som var för avsikt att utforska. Henricson och Billhult (2017) menar att metoden är lämplig att använda sig av när avsikten är att analysera människans upplevelser samt erfarenheter är den kvalitativa metoden.

Sökvägar och Urval

Initialt gjordes en pilotsökning för att kontrollera att det fanns tillräckligt med artiklar inom valt problemområde. Friberg (2012) förklarar att sökningen var nödvändig för att utvärdera om synonymerna, ämnesorden samt blocksökningarna behövde justeras för att få ett bredare utbud av artiklar. Sökningarna som genomfördes gav tillräckligt med resultat och gjordes i både Cinahl samt PubMed med liknande synonymer på ämnesorden. Databaserna ansågs vara bäst lämpade till vald litteraturstudie då Cinahl har inriktning på omvårdnad och PubMed inriktas på medicin (Polit & Beck, 2014, kapitel 5; Östlundh, 2017).

Figur 1. Visar nyckelorden i syftet som använts för att skapa sökblock.

Nyckelorden som användes var *new graduate nurses*, *life experience*, *patient care* och *qualitative studies*. Block skapades utifrån nyckelorden med tillhörande synonymer, se fullständig sökning i bilaga 1. Trunkeringar (*) och frassökning (“) användes vilket gjorde att sökningen kunde generera fler aktuella artiklar. Enligt Östlundh (2017) kan fler böjningar på ett ord hittas när trunkering används. Frassökning gör att synonymerna i sökningen kommer fram i helhet i stället för vart ord för sig.

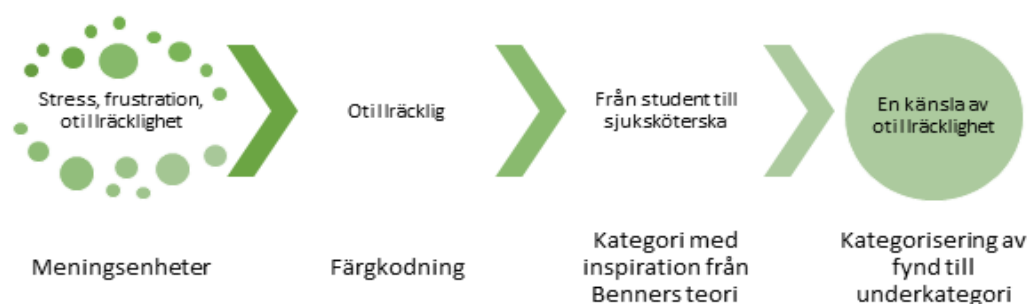
Booleska operatörn OR användes mellan samtliga synonymer vilket ledde till att resultatet av sökningarna utökades. Fördelen med att använda sig av OR när ett ord kan förklaras med olika synonymer menar Östlund (2017) är att fler artiklar kan hittas. Sammanlagt gjordes fyra blocksökningar, efter att samtliga sökningar var genomförda användes den booleska operatörn AND. Detta ledde till att olika sammansättningar av synonymerna kunde hittas i databasen (Östlund, 2017). Avgränsningar bestod av artiklar publicerade år 2014 till 2020 samt engelskspråkiga i båda databaserna. I Cinahl användes även avgränsningen *peer reviewed*, vilket används för att endast få fram artiklar från vetenskapliga tidskrifter (Östlund, 2017). Då avgränsningarna var gjorda visades 290 artiklar i Cinahl och 342 i PubMed. Artiklarna som därefter valdes ut till granskning var baserade på titlar och nyckelord som ansågs vara relevanta för syftet.

Drygt 200 *abstract* lästes vilket gav inblick i artiklarnas innehåll (Östlund, 2017). Detta gav en uppfattning om artiklarna var lämpade att använda för att kunna svara på syftet. Utifrån detta plockades de mest lämpade artiklarna ut och de som inte var relevanta för syftet sorterades bort. Inklusionskriterier bestod av studier baserade på nyutexaminerade allmänsjuksköterskor. Exklusionskriterier innefattade studier där nyutexaminerade sjuksköterskor arbetat mer än ett år.

Granskning och Analys

Totalt valdes 46 artiklar ut till granskning. Metoddelen i artiklarna kontrollerades så att studien riktades mot nyutexaminerades första arbetsår. När inklusionskriterierna kontrollerades sorterades 25 artiklar bort då det översteg ett arbetsår, dock sparades två

artiklar av dessa som översteg denna kriterie. Det grundades i att deras resultatsdel tydligt beskrev skillnaderna på längden av arbetstid. Därefter återstod 21 artiklar för vidare granskning enligt Högskolan Kristianstads (HKR) granskningsmall som skrivits utav Blomqvist et al. (2016). Slutligen ansågs 10 artiklar vara relevanta för att besvara syftet. Avsikten var att använda en textanalys där analysen utgick från textinnehållet i resultatsdelarna (Danielson, 2017). Artiklarna som ansågs hålla tillräckligt hög kvalitet enligt granskningsmallen lades in i artikelöversikter, se *bilaga 2*. Därefter lästes de utvalda artiklarna enskilt i sin helhet för att sedan diskuteras gemensamt hur innehållet i dessa tolkades. Efter artiklarna lästs upprepade gånger plockades relevant information ut som ansågs kunna svara på valt syfte, det vill säga meningsenheter (Danielson, 2017). Nästa steg var att färgkoda materialet där informationen delades in i kategorier som skulle ha relevans för nyutexaminerade sjuksköterskors första arbetsår. Fynden vid analysen kunde relateras till de tre första stadierna i Benners (1982) utvecklingsteori, kategorierna skapades med inspiration av dessa. Därefter skapades relevanta underkategorier. Dessa utgick från det färgkodade materialet som låg till grund för resultatet (Danielson, 2017; Polit & Beck, 2014. kapitel 16; Segesten, 2012).

Figur 2. En schematisk bild över analysprocessens förlopp.

Etiska överväganden

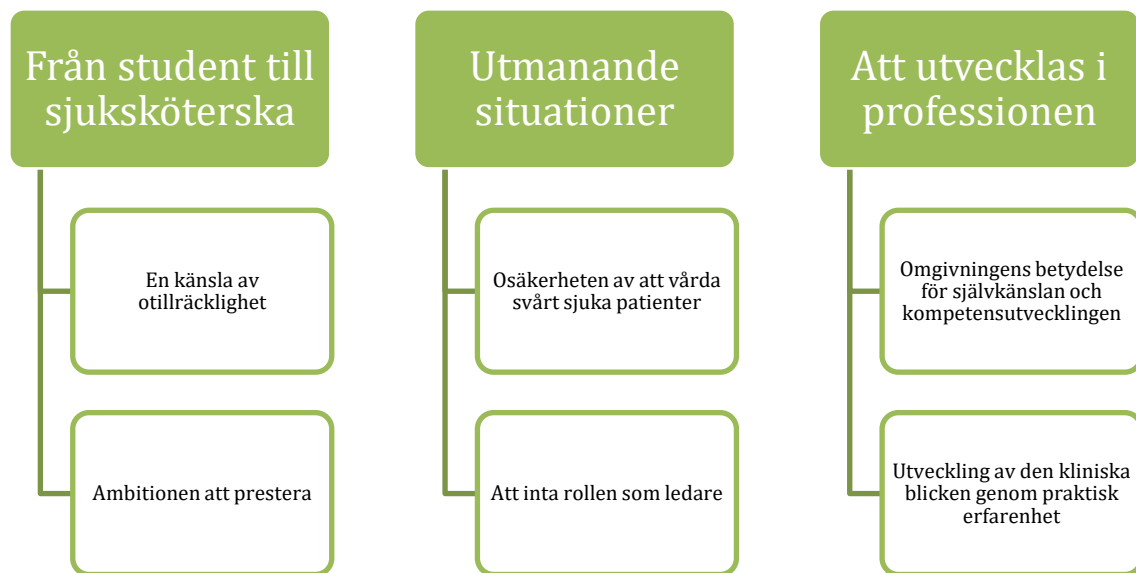
Endast artiklar som var etiskt godkända användes i resultatet. Det kontrollerades genom att leta efter ett eget stycke angående etiska överväganden eller att det på något vis beskrevs i artiklarna. Då artiklarna var på engelska fanns det enligt Sandman och Kjellström (2013, kapitel 22) risk för misstolkning av texten. För att denna risk skulle reduceras lästes artiklarna inledningsvis enskilt, därefter kunde resultaten som var och en kommit fram till jämföras. Resultatet presenterades utifrån fynden som hittats i artiklarna, vilket innebär att det inte speglar författarnas förförståelse utan presenteras utifrån både positiva och negativa aspekter. Enligt Sandman och Kjellström (2013, kapitel 22) förs läsarna bakom ljuset om enbart det som stödjer författarnas förförståelse presenteras. Ingen information som motsäger ens egen tanke får undanhållas.

Förförståelse

När den nyutexaminerade sjuksköterskan tagit examen är det dags att ta sig an yrket och vara redo för arbetslivet. Förförståelsen i detta ämne grundas i att författarna tror att omvårdnadskvaliteten påverkas då den nyutexaminerade ska lära sig att hantera det stora ansvar en sjuksköterska har. Då den nyutexaminerade sjuksköterskan kan få anställning utan krav på erfarenheter kan omvårdnadskvaliteten påverkas negativt. Verksamheter där mycket ensamarbete förekommer kan bristen på kompetens äventyra patientsäkerheten. Då det inte bildats ett helhetsperspektiv genom erfarenheter ännu kan det vara svårt för nyutexaminerade att veta vart de ska vända sig vid behov av stöd. Troligtvis kommer resultatet visa att det första året upplevs som oerhört stressfyllt samt att de nyutexaminerade upplever kompetensbrist gentemot det som förväntas av dem.

Resultat

Resultatet bygger på totalt tio kvalitativa artiklar vilka publicerats mellan åren 2014 och 2020. Samtliga genomfördes i form av intervjustudier och utfördes i; Australien (2), Nya Zeeland (1), Norge (2), Sverige (1), Taiwan (1) och USA (3). Sammanlagt ingick intervjuer av 108 nyutexaminerade sjuksköterskor. Dessa var gjorda på 97 kvinnor och elva män. Resultatet delades in i tre huvudkategorier med tillhörande två underkategorier vardera, vilket presenteras i figur 3 nedan.

Figur 3. Nyutexaminerade sjuksköterskors beskrivning av erfarenheter under det första året som yrkesverksam.

Från student till sjuksköterska

Att börja arbeta som sjuksköterska var känslofyllt vilket kunde utläsas i nio av artiklarna. Den första tiden upplevdes både skrämmande och spännande. De erfarenheter som kunde relateras till detta framställdes utifrån två underkategorier. *En känsla av otillräcklighet*; Beskrivning av erfarenheter att börja arbeta i den nya professionen, att deras förväntningar inte levde upp till verkligheten baserat på utbildningen. *Ambitionen att*

prester; Belyser viljan hos de nyutexaminerade av att utföra ett korrekt arbete utifrån utbildningens fokusområden samt den stress som uppstod då de inte levde upp till kraven.

En känsla av otillräcklighet

Den första tiden på arbetsplatsen som nyutexaminerad beskrevs av många som en chockartad upplevelse då deras förväntningar på den nya yrkesrollen inte motsvarade verkligheten. Många beskrev att de var oförberedda på framförallt skillnaden mellan den teoretiska läran, som lade fokus på att bedriva god omvårdnad med hög kvalitet, gentemot de höga praktiska kraven som förväntades i den nya yrkesrollen (Herron, 2017; Hunter & Cook, 2018; Ke & Stocker, 2019; Odland et al., 2014; Ortiz, 2016; Widarsson et al., 2020). Detta trots att de hade haft sina praktikplaceringar på medicin- och kirurgavdelningar där de som studenter ansåg sig tagit del av det verkliga arbetslivet (Odland et al., 2014). En del av uppgifterna som nu ingick i yrkesrollen upplevdes som förenklade under praktikplaceringarna, eftersom de som studenter hade mindre arbetsbelastning. De hade nämligen inte fullt ansvar för patienterna, de ansvarade inte för hela patientgruppen samt att de bar inte ansvar för samtliga administrativa uppgifter (Brown et al., 2018; Herron, 2017; Hunter & Cook, 2018; Odland et al., 2014; Ortiz, 2016; Widarsson et al., 2020). De administrativa och medicinska uppgifterna upptog mycket av arbetstiden vilket inte gav utrymme att erbjuda den omvårdnad och patientkontakt som de tidigare kunnat fokusera på (Odland et al., 2014; Widarsson et al., 2020). De nyutexaminerade uttryckte även missnöje över att de behövde utföra avancerade uppgifter som de ännu inte kände sig redo för (Odland et al., 2014; Widarsson et al., 2020).

“You had responsibility for things you did not know how to deal with because you had never done it before. And the demands - at the same time the demands of being efficient” (Odland et al., 2014, s. 540).

Upplevelsen av ett kraftigt ökat ansvarsområde genom att personligen ansvara för människors liv skapade ett behov av att snabbt höja den egna kompetensen. Detta för att klara arbeta självständigt, vilket ledde till att några av de nyutexaminerade läste på om

diagnoser och undersökningar under ledig tid (Brown et al., 2018; Hunter & Cook, 2018). Att ansvara för hela patientgruppen var en av de upplevelser som ansågs vara en av de mest krävande, vilket skapade en känsla av frustration och otillräcklighet (Hunter & Cook, 2018; Ke & Stocker, 2019; Odland et al., 2014; Ortiz, 2016).

During our education we learn the best practice, how it should be. But when you enter the practical field you find out about reality, and maybe you are not quite prepared for that. One is perhaps slightly unprepared for the practical duty. (Odland et al., 2014, s. 540)

Det upplevdes svårt att etablera den teoretiska kunskapen i praktiken, vilket kunde bero på en ovilja till förändring från arbetskamrater som hade mer erfarenhet. Det kunde även bero på att den nytexaminerade inte förstod hur teorin skulle implementeras rent praktiskt utan att ha tidigare vårderfarenhet (Ke & Stocker, 2019; Odland et al., 2014; Widarsson et al., 2020). Även om arbetet beskrevs som en krävande utmaning med mycket intryck och påfrestningar så upplevdes arbetet som positivt genom att vara lärorikt och yrkesutbildande (Odland et al., 2014; Ortiz, 2016). Kunskapen de erhöll gav senare möjlighet att ta ansvar och med auktoritet påverka beslut vilket stärkte känslan av yrkesstolthet (Sneltvedt & Bondas, 2016). *“...it was hectic, very exciting and very overwhelming to be newly educated” (Odland et al., 2014, s. 540).*

Ambitionen att prestera

Det var av stor betydelse för de nytexaminerade att utföra sitt arbete med en hög standard. De lade stor vikt vid att ha ett gott bemötande samt ha förmåga att göra viktiga observationer för korrekta bedömningar (Murray et al., 2019; Sneltvedt & Bondas, 2016). *“Having the knowledge to help them and having the knowledge which they do not have. So this is a pride in taking care of someone who needs help” (Sneltvedt & Bondas, 2016, s. 560).*

Det fanns en stark vilja hos de nytexaminerade att bedriva säker vård men även stort tvivel och osäkerhet kring deras egna förmåga att utföra patientsäkert arbete (Murray et

al., 2019; Odland et al., 2014; Sneltvedt & Bondas, 2016). En oro som beskrevs var att både vara orsaken till, men även brista i att upptäcka om en patients tillstånd försämrades (Murray et al., 2019; Sneltvedt & Bondas, 2016). *“..making a really big mistake and causing someone to deteriorate or not notice someone deteriorating”* (Murray et al., 2019, s. 2549).

De tvivlade på sin kompetens särskilt då de blev tvungna att ta beslut utan möjlighet att rådgöra med någon erfaren sjuksköterska (Murray et al., 2019; Odland et al., 2014). Att rådfråga upplevdes till en början som svårt då de inte ville vara till besvär. De ville heller inte riskera att göra bort sig eller bli kritiserade för sin okunskap (Herron, 2017; Murray et al., 2019; Sneltvedt & Bondas, 2016; Widarsson et al., 2020).

Många av de nyutexaminerade upplevde tidigt en känsla av frustration och stress relaterat till att inte hinna utföra alla arbetsuppgifter. Detta orsakade även en oro över att patientsäkerheten inte kunde garanteras (Herron, 2017; Hunter & Cook, 2018; Murray et al., 2019; Odland et al., 2014). De nyutexaminerade beskrev att de medicinska uppgifterna ofta prioriterades, vilket gav en känsla av att de inte fullföljde omvårdnadsarbetet utbildningen fokuserat på (Herron, 2017; Hunter & Cook, 2018; Murray et al., 2019).

“You kind of start your day and you’re like... right my medications need to be done and my obs (observations) need to be done and... actually thinking about the person does fall to the side a bit” (Hunter & Cook, 2018, s. 3165).

Detta ledde till att administrativa uppgifter sparades till efter avslutat pass som ett sätt att prioritera den patientnära vården under arbetstiden (Hunter & Cook, 2018). Upplevelsen av stress började lägga sig efter en tid då det blev mer bekanta med läkemedel och inte behövde söka fakta om alla, vilket sparade mycket tid. De lärde sig även att ta hjälp av tillgänglig personal inom olika professioner för att hinna utföra alla arbetsuppgifter (Herron, 2017; Murray et al., 2019). Det uttrycktes att det var omöjligt att vara fullt förberedd för yrket genom utbildningen men att den gav en bra grund för vidareutveckling (Herron, 2017).

Utmanande situationer

Några situationer upplevdes utmanande att tidigt ansvara för vilket framkom i åtta av studierna och presenteras utifrån två underkategorier. *Osäkerheten av att vårda svårt sjuka patienter*; Beskrev erfarenheter av att utan handledning vara ansvarig för patienter som var svårt eller akut sjuka. *Att inta rollen som ledare*; Beskrev de svårigheter som en nyutexaminerad kunde uppleva då det tidigt i karriären fick ta en ledarskapsroll.

Osäkerheten av att vårda svårt sjuka patienter

Att ansvara för akuta situationer orsakade hög stress hos nyutexaminerade. De ansåg att de var oerfarna att ansvara för samt hantera de akuta situationerna utan stödet från erfarna kollegor (Herron, 2017; Ke & Stocker, 2019; Odland et al., 2014; Ortiz, 2016; Widarsson et al., 2020). Det framkom att under praktikplaceringar ansvarade de nyutexaminerade inte för svårt sjuka patienter utan enbart de som uppfattades stabila. Detta ansågs hämma viktig kunskap i att förebygga och hantera framtida kritiska och akuta situationer under eget ansvar (Herron, 2017; Ke & Stocker, 2019; Ortiz, 2016; Widarsson et al., 2020). Vid akuta situationer ansågs stödet från kollegor stort då de var i behov av vägledning i sitt agerande. Det upplevdes osäkert att veta vem som skulle kontaktas samt under vilka omständigheter kontakt skulle tas (Herron, 2017).

De nyutexaminerade kände sig oerfarna att ansvara för patienter under palliativ omvårdnad tidigt under karriären (Croxon et al., 2017; Odland et al., 2014). De insåg dock att patientkategorin förekom på alla vårdavdelningar och inte enbart på specialenheter vilket gjorde att de nyutexaminerade tidigt behövde ha hand om dessa patienter (Croxon et al., 2017). De beskrev en okunskap inom området och kände sig otillräckliga att erbjuda den omvårdnad som patienterna behövde. De kände en osäkerhet kring vilket specifikt ansvar de som sjuksköterskor hade i den palliativa vården och kändes inte redo att ta hand om varken dödsfall, palliativa patienter eller dess anhöriga som nyutexaminerade (Croxon et al., 2017; Odland et al., 2014). Beslutsfattande under den palliativa fasen kändes osäkert och de nyutexaminerade upplevde osäkerhet för vilka tillstånd som skulle behandlas eller ifall tillståndet var en naturlig del under den palliativa fasen (Croxon et al., 2017).

..a fear of mine; have I assessed this appropriately to call the family, should I call the family, or is this really just another acute thing that's not actually part of their palliativ process, you know. Should we be treating this? Should I be getting them assessed? (Croxon et al., 2017, s 340-341).

De kände sig teoretiskt förberedda att fysiskt vårda patienter under palliativ vård men efterfrågade praktisk kunskap för att vara förberedda på det ansvar som följde. Framförallt inför det självständiga ansvar för patienten och dess anhöriga med fokus på kommunikation och professionalitet (Croxon et al., 2017; Hunter & Cook, 2018). De beskrev även känslan att hantera dödsfall som svårt men individuell beroende på tidigare upplevda erfarenheter (Croxon et al., 2017). *“You never really know how you’re going to react when somebody dies until it happens.” (Croxon et al., 2017, s. 340).*

Att inta rollen som ledare

Att vara en ledare som nyutexaminerad beskrevs som en krävande uppgift. De upplevde samtidigt att det förväntades av dem att inta ledarskapsrollen trots bristen på erfarenhet (Odland et al., 2014; Snelvedt & Bondas, 2016; Widarsson et al, 2020). *“You are the leader without knowing that you have become the leader” (Widarsson et al., 2020, s. 69).*

Tider då ledarskapsrollen påtvingades trots brist på erfarenhet var vanligast under semesterperioder samt vid personalbrist av erfarna sjuksköterskor (Odland et al., 2014). Utmaningen att organisera och delegera arbete upplevdes svårt att hantera till en början. De hade ett stort kontrollbehov och kände samtidigt stort ansvar vilket beskrevs som överväldigande (Odland et al., 2014; Snelvedt & Bondas, 2016; Widarsson, et al., 2020). Behovet av stöd från erfarna kollegor var stort för att bli trygg med ledarskapsrollen hos de nyutexaminerade sjuksköterskorna (Snelvedt & Bondas, 2016).

Att utvecklas i professionen

Att bli trygg i den nya professionen handlade mycket om att bli bekant med de uppgifter och ansvar som tillhörde sjuksköterskerollen, vilket beskrevs i nio av artiklarna. Genom egna erfarenheter och med ett stöd av en trygg arbetsgrupp och arbetsmiljö så var

möjligheterna goda enligt de nyutexaminerade. Dessa erfarenheter delades upp i två underkategorier. *Omgivningens betydelse för självkänslan och kompetensutvecklingen*; Presenterar utveckling genom de egna erfarenheterna samt ger en inblick av handledarnas och introduktionens betydelse för de nyutexaminerades självkänsla. *Utveckling av den kliniska blicken genom praktisk erfarenhet* Beskriver hur kompetensutveckling erhöles via erfarenheter vilket skapade förmåga att avgöra patienters kliniska tillstånd.

Omgivningens betydelse för självkänslan och kompetensutvecklingen

Kompetensutvecklingen främjades då de med egen erfarenhet ansvarade för och organiserade det vardagliga arbetet. Med tiden lättade känslan av stress och otillräcklighet då de lärde sig att hantera medicinska uppgifter såväl som att organisera och prioritera arbete, allt eftersom vana i yrkesrollen infann sig (Herron, 2017; Hunter & Cook, 2018; Ke & Stocker, 2019; Murray et al., 2019; Ortiz, 2016; Widarsson et al., 2020). En övergång beskrevs från frågan om “hur” till “varför” vilket utvecklades i takt med erfarenheter. Detta ledde till en successivt växande tillit över den egna förmågan (Murray et al., 2019).

I just think it takes a while, months, maybe even years, and I'm the perfect example of that. I need to take my own advice (chuckles) and say "it's not going to happen overnight". It just takes a long time and eventually it will get there (Ortiz, 2016, s. 22).

Några beskrev att de kände sig övervakade och fick inte alltid utrymme att självständigt ta fullt ansvar för patienterna vilket sänkte självkänslan hos de nyutexaminerade (Ke & Stocker, 2019). Genom erfarenhet att arbeta självständigt växte självförtroendet och de blev medvetna om sina styrkor och svagheter vilket för några även motiverade till att på egen hand fördjupa sina kunskaper (Herron, 2017; Hunter & Cook, 2018; Ke & Stocker, 2019; Widarsson et al., 2020). Andra hade inte samma ansvars känsla angående kompetensutveckling utan lade istället skulden på utbildningen eller arbetsplatsen för deras kunskapsbrist (Murray et al., 2019).

Många upplevde att introduktionen hade en viktig del i anpassningen till den nya professionen vilket såg olika ut beroende på verksamhet. Några hade introduktion med

mentorskap och andra genomgick ett kliniskt basår med kontinuerliga reflektionsmöten med möjlighet till simulering och medicinsktekniska övningar. När introduktionen genomfördes med mentorskap upplevdes ibland en avsaknad av handledning relaterat till personalbrist (Herron, 2017; Odland et al., 2016; Widarsson et al., 2020). De som introducerades tillsammans med ett kliniskt basår upplevde ett stort stöd i anpassningen samt gav möjlighet att repetera och reflektera över erfarna upplevelser (Herron, 2017; Murray et al., 2019; Widarsson et al., 2020).

Teamarbete och bekräftelse från kollegor upplevdes viktigt för kompetensutvecklingen och självkänslan, då det skapade trygghet i den nya yrkesrollen (Hunter & Cook, 2018). Genom observation av kollegor bildades en uppfattning om hur de själva önskade hantera liknande situationer (Hunter & Cook, 2018; Sneltvedt & Bondas, 2016). Det som upplevdes viktigt var möjligheten att rådfråga kollegor samt få bekräftelse att de tolkat situationer rätt (Herron, 2017; Hunter & Cook, 2018; Sneltvedt & Bondas, 2016; Widarsson et al., 2020). Många beskrev det som svårt och ångestladdat att tala med eller ifrågasätta läkare och erfarna sjuksköterskor. Dåligt bemötande skapade tvivel på den egna förmågan och i något fall övervägde personen att säga upp sig. Erfarenheter, positiva som negativa ledde till att de blev bekvämare i kontakten med läkare och andra kollegor. De hade genom erfarenheter lärt sig på vilket sätt de skulle förbereda sig innan samtalet (Brown et al., 2018; Herron, 2017; Hunter & Cook, 2018; Murray et al., 2019).

Utveckling av den klinisk blicken genom praktisk erfarenhet

Att ha en klinisk blick beskrevs genom förmågan att upptäcka försämring av patienten genom enbart observation eller patientens beskrivning på symtom.

To see more with the eye and the feeling you get.... The clinical gaze means that you not only take it in as you hear but make an assessment directly when you go to a patient, not just when you ask them 'How are you?' But you can actually look at a patient, how he/she seems, how he/she moves, everything.... And you do not need to do checks or blood tests to see that this patient is not well.... You take in the patient's general condition (Widarsson et al., 2020, s 68).

Det ansågs viktigt i arbetet som sjuksköterska att ha en klinisk blick men var svårutvecklad. Under utbildningen fick de lära sig vilka observationer som indikerade på försämring, förmågan att upptäcka det i praktiken uppnåddes först genom egna erfarenheter. De ansåg att de började utveckla en klinisk blick då de kunde avgöra utifrån en känsla att patienten inte mår bra, utan att kunna redogöra för varför. Med tiden ökade erfarenheterna och de nyutexaminerade sjuksköterskorna lärde sig successivt att fatta egna beslut och prioritera informationen de mottog. På så sätt utvecklades den kliniska blicken och upplevelsen av trygghet ökade i yrkesrollen (Herron, 2017; Murray et al., 2019; Widarsson et al., 2020).

“You just have to know that once you get over that hump of the first year it definitely gets better because it does for everyone, otherwise nobody would be a nurse” (Ortiz, 2016, s. 22).

Diskussion

Metoddiskussion

Tillförlitlighet är ett av fyra trovärdighets begrepp som används i kvalitativa studier när ett resultat ska bedömas (Polit & Beck, 2014, kapitel. 8). Pilotsökning utfördes som en inledande informationssökning med syftet att kontrollera om det fanns tillräckligt med artiklar inom valt ämne för att göra en litteraturstudie (Östlund, 2017). Databaserna Cinahl och PubMed har använts under både pilotsökning och slutliga sökningen då de ansågs ha störst relevans utifrån omvårdnadsområde och valt syfte. Båda databaserna gav ett brett utbud av artiklar. I PubMed saknades ämnesord för nyutexaminerad sjuksköterska vilket begränsade antalet relevanta träffar. Författarna använde artiklar från båda databaserna och ansåg att artiklarna som togs med i resultatet svarade på valt syfte, vilket stärker tillförlitligheten. Kvalitativa artiklar inkluderades i litteraturstudien och enligt Polit och Beck (2014, kapitel 1) innebär det att människans egna erfarenheter och upplevelser är i fokus. Att författarna använt kvalitativa artiklar i studien ses som en styrka då det resulterade i en djupare förståelse av valt ämne. Författarna använde

nyckelorden från syftet och arbetade utifrån synonymer samt ämnesord för att kunna göra relevanta blocksökningar, vilket anses vara en styrka då sökningarna breddades och genererade ett större utbud artiklar. Begränsningar engelskspråkig samt artiklar från år 2014 till 2020 användes i båda databaserna. I Cinahl lades begränsning *peer reviewed* till. Tidsbegränsningen för båda databaserna användes för att få fram den senaste forskningen för de nyutexaminerade sjuksköterskornas upplevelse av sitt första arbetsår. I databasen PubMed gick det inte att välja *peer reviewed* som avgränsning utan författarna kontrollerade att det framkom i artikeln. Östlund (2017) menar att om informationen angående *peer reviewed* inte framkommer på något sätt så är det inte en vetenskaplig tidskrift. Sökscheman har gjorts för båda databaserna vilket anses stärka tillförlitligheten då sökningen hade kunnat genomföras på liknande sätt igen. Artiklarna blev granskade enligt HKRs granskningsmall, vilket anses höja tillförlitligheten för studien då artiklarna bedömts enligt samma mall och därmed utvärderats på likvärdigt sätt. Enligt Sandman och Kjellström (2013, kapitel 22) ska ett etiskt resonemang framkomma i studier. Författarna ansåg därav att endast inkludera etiskt godkända artiklar i studiens resultat vilket sågs som en styrka med hänsyn till de fyra etiska principerna. Vid skapandet av kategorier samt underkategorier inspirerades författarna av Benners utvecklingsteori med fokus på de tre första faserna, vilket ses som en styrka då det legat till grund för att sortera erfarenheterna. Underkategorierna skapades utifrån beskrivna känslor som deltagarna upplevde under sitt första arbetsår. En svaghet kan vara att tolkningen av artiklarna varit bristfällig då engelska inte är författarnas förstaspråk.Handledning har förekommit under hela arbetets gång genom både individuell-, grupphandledning samt genom seminarier tillsammans med såväl handledare, examinator som studenter. Under seminarier har både opponent- och respondentskap ägt rum som tillfört att innehållet blivit väl granskat ett flertal gånger vilket stärker tillförlitligheten. Arbetet har dessutom granskats av utomstående, något som stärker tillförlitligheten ytterligare.

Verifierbarhet är det andra trovärdighetsbegreppet och enligt Polit och Beck (2014, kapitel 24) skall metoden vara så utförligt beskriven att studien hade fått likvärdigt resultat om den utförts igen vid liknande förutsättningar. Verifierbarheten för studien i detta fallet stärks då metoden anses vara väl beskriven och skulle kunna genomföras igen.

Tillvägagångssättet i analysprocessen är väl beskriven i såväl text samt med figur vilket är en styrka för att kunna genomföra studien likvärdigt. En annan styrka är att sökscheman och artikelöversikter finns att se för både PubMed och Cinahl som bilagor, vilket möjliggör för andra att ta till sig av materialet som använts för studien.

Det tredje trovärdighetsbegreppet är pålitlighet och det innebär enligt Polit och Beck (2014, kapitel 24) att forskarens objektivitet styrks. Innebörden är att datan som använts inte påverkar resultatet på grund av författarnas egna åsikter. Förförståelsen är beskriven i studien och nedskrivna innan analysprocessen påbörjats, vilket stärker pålitligheten. Henricson (2017) belyser att förförståelsen ska skrivas ner innan analysen påbörjas för att försäkra att artiklarnas innehåll inte färgats av förförståelsen. En styrka är att författarna gjort hela analysprocessen tillsammans, vilket har minskat risken för feltolkningar. En annan styrka är att citat hämtats ur artiklarna och använts i resultatredovisningen.

Överförbarhet är det fjärde och sista trovärdighetsbegreppet. Det innebär i vilken utsträckning studiens resultat kan föras över i andra sammanhang och till andra personer. En förutsättning för att granska överförbarheten är att det finns ett tydligt utformat resultat för studien (Mårtensson & Fridlund, 2017; Polit & Beck, 2014, kapitel 24). Syftet i studien riktas mot den allmänna sjuksköterskan oavsett kontext inom hälso- och sjukvården. Detta resulterar till att resultatet i litteraturstudien anses ha en hög abstraktionsnivå. Då artiklarna som inkluderats i studien var utförda i olika länder kan resultatet ses ur ett internationellt perspektiv, vilket också höjer abstraktionsnivån då liknande upplevelser oavsett härkomst har beskrivits. Hänsyn får tas till att sjuksköterskerollen kan ha olika uttryck i olika delar av världen. Resultatet kan dock ha påverkats av att resultatredovisningen bygger på majoriteten av kvinnors erfarenheter vilket kan sänka överförbarheten till grupper med annan könsfördelning. Vid benämning av kategorier har författarna främst utgått från att besvara studiens syfte, men även haft i åtanke att skapa en förutsättning för överförbarhet till andra studier som innefattar nyutexaminerade sjuksköterskor. Benämningarna för kategorierna är specifika för

nyutexaminerade men kan användas i olika kontext, de anses därav ha en hög abstraktionsnivå.

Resultatdiskussion

Syftet med studien var att beskriva nyutexaminerade sjuksköterskors erfarenheter av sitt första arbetsår. Ett fynd under respektive kategori valdes att lyftas fram och diskuteras i resultatdiskussionen. Därav kommer tre fynd att diskuteras utifrån resultatet. Då resultatets kategorier inspirerats av Benners (1982) teori kommer diskussionen jämföras och diskuteras utifrån denna. Det ansågs vara ett tydligt samband mellan Benners tre första stadier och hur de nyutexaminerade sjuksköterskorna uttryckte sina erfarenheter under sitt första arbetsår. Enligt Benner (1982) är de tre första stadierna; novis, avancerad nybörjare och kompetent vilket inspirerade till att namnge kategorierna; från student till sjuksköterska, utmanande situationer och att utvecklas i professionen. Dessa förknippas med Benners (1982) beskrivning av den nyutexaminerade sjuksköterskans utveckling från ny till erfaren sjuksköterska. Diskussion kommer även föras med stöd av andra studier med ämnet sjuksköterskor tillsammans med passande etiska principer samt reflekterat utifrån ett samhällsperspektiv.

Sjuksköterskeutbildningen är inte tillräckligt praktiskt förberedande inför det verkliga ansvar som yrket motsvarar. Ett fynd i resultatet visade att det första året upplevdes omvälvande vilket exemplifierades på flera sätt. Resultatet visade att anpassningar som gjordes under den praktiska perioden i utbildningen bidrog till en förskönad bild av yrkesutövandet. De upplevde en chock när de började arbeta till följd av en sned verklighetsuppfattning orsakad av dessa anpassningar. Resultatet visade att kunskapsbrist främst förekom i de praktiska handlingarna då de inte varit ålagda hela ansvaret för varken patientgrupp eller administrativa uppgifter under praktikplaceringarna. Ovana situationer som inte behärskades framkallade känslor av stress, otillräcklighet och frustration vilket påverkade självkänslan negativt. En studie av Whitehead (2001) påvisade ett likvärdigt resultat med slutsatsen att nyutexaminerade inte var förberedda inför ansvarsrollen yrket medförde. Avsaknaden av praktisk erfarenhet upplevdes i flera situationer svåra att hantera utan stödet från kollegor. De uttryckte att det var svårt att fatta beslut utan

möjlighet att rådfråga en erfaren sjuksköterska. Däremot ville de inte heller vara till besvär, riskera att göra bort sig eller bli kritiserade för kunskapsbrist. Detta kan eventuellt leda till en större upplevelse av osäkerhet och stress om inte en trygg kontakt finns upprättad. Effekterna av negativa upplevelser visade sig i resultatet även i något fall leda till valet att lämna yrket vilket överensstämmer med studier från Parker et al. (2014) samt Nour och Williams (2018). Förväntningar på nytexaminerade var inte anpassade för reella kunskaper och arbetsbelastningen de erhöll var i samma proportion som för erfarna sjuksköterskor (Parker et al., 2014). Nour och Williams (2018) uppmärksammade aspekten som lyfts i resultatet att teoriundervisningen inte varit fullgod för att implementera kunskapen i praktiken. Det var de praktiska momenten som förtydligade uppgifterna och skildrade verkligheten vilket underlättade delar i övergången. Enligt Benners (1982) teori befinner sig den nytexaminerade i första stadiet, novis när de träder in i yrkesrollen. Den första perioden handlar i teorin om att nytexaminerade saknar bakgrundsförståelse av yrkesrollen i praktiken. Under första stadiet är de styrda av regler och riktlinjer då erfarenhet saknas att agera självständigt vilket poängteras både i resultatet och nämnda studier. Detta då den nytexaminerade sjuksköterskans erfarenheter ännu inte hunnit utsättas för situationer vilket enligt teorin är en förutsättning för utveckling av färdigheter. Whitehead (2001) lyfte däremot aspekten att det var omöjligt att vara fullt förberedd för yrkesrollen med anledning att ett fullständigt ansvar för patienterna inte gick att överta som student på grund av patientsäkerheten. Erfarenheter uteblev under utbildningstiden och färdigheter utvecklades därav inte fullt ut. Detta betonades även i resultatet då de nytexaminerade poängterade på likvärdigt, det var omöjligt att vara fullt förberedd inför yrkesrollen men utbildningen ansågs trots allt ge en bra grund att vidareutvecklas från. Dock låg kunskapsbristen till grund för de negativa erfarenheterna från när det fullständiga ansvaret övertogs som legitimerad sjuksköterska. Whitehead (2001), Nour och Williams (2018) och Parker et al. (2014) drar alltså liknande slutsatser som stödjer vårt resultat om problematiken i övergången från student till sjuksköterska. Trots att det skiljer 17 år mellan studierna visade de på liknande erfarenheter. Hänsyn får tas att studierna diskuterar samma ämnesmål men att utbildningsinnehållet såväl som samhället och sjukvården i stort är under kontinuerlig

utveckling. Det finns risk för felmarginaler då dessa punkter bör jämföras på liknande sätt och parallellt vägas mot varandra för ett mer utförligt resultat. Det kan alltså bero på andra områden som påverkar övergången vilket haft inverkan på insatserna från utbildningen. Vårdkontexter har inte heller tydliggjorts vilket kan ha betydelse för resultatet som framställts. Övergångar kan med fördel jämföras utifrån ett vårdkontext för att tydliggöra innebörden av detta. Det bör ändå inte förringas att erfarenheterna överensstämmer trots flera års mellanrum, vilket tyder på att insatser på utbildningsnivå inte haft tillfredsställande eller önskvärd effekt.

Ansvarsrollen är för stor i proportion till den nyutexaminerades kompetens vilket anses påverka patientsäkerheten. Det andra fyndet i litteraturstudiens resultat visade att de nyutexaminerade sjuksköterskorna inte kände sig redo att åta sig hela det ansvar yrkesrollen innefattade. En insikt om att vårda patienter med olika behov beskrevs i resultatet men de ansåg att patienter med ett komplicerat omvårdnadsbehov var för stort ansvarstagande att anta som nyutexaminerad då de var oerfarna. Under praktikplaceringarna hanterade de enbart stabila patienter och därav uteblev viktig kunskap i att hantera kritiska och akuta situationer. Att vara ansvarig kändes stressfyllt som ny i yrket och de ansåg sig behöva stöd av erfarna kollegor när komplexa situationer uppstod, något som även styrks i studier av både Willman et al. (2020) samt Ekström och Idvall (2015). Arbetspass där endast nyutexaminerade var i tjänst kändes överväldigande och då de under eget ansvar tvingades hantera svåra situationer orsakade kaosartade känslor. Resultatet visade att då osäkra situationer uppstod var det svårt att avgöra om och även när kontakt skulle tas. Vid ansvar för en större patientgrupp kände de sig otillräckliga eftersom de inte behärskade hur arbetsuppgifter skulle prioriteras (Willman et al., 2020). Fyndet återfinns i Benners (1982) teori, där sjuksköterskan i det andra stadiet, avancerad nybörjare, fortfarande behöver stöd av erfarna kollegor för att agera korrekt samt för att lära sig prioritera. Detta då de ännu inte utvecklat förmågan att se helheten av nya uppkomna situationer som tidigare inte upplevts. I studien av William et al. (2020) lyfts däremot aspekten om mindre patientgrupper, där den nyutexaminerade fick stimulans då ansvaret kändes hanterbart. Detta är ett viktigt bifynd som inte framkom

i vårt resultat och belyser en positiv aspekt av ansvarsrollen. Andersson et al. (2005) poängterar att sjuksköterskerollen innefattar ett stort ansvar och för att leva upp till detta krävs kompetens. Sjuksköterskan ska vara beredd att agera i alla situationer och för detta behövs ett brett kunnande. Detta styrks även av Socialstyrelsen (2020c) då riskerna enligt deras egen rapport påvisade att bristande kompetens kan leda till stora konsekvenser för patientsäkerheten. Att leva upp till det stora ansvaret enligt vårt resultat visade sig vara svårt för nyutexaminerade sjuksköterskor då de ansåg sig ha otillräcklig kompetens. Trots uttryck för sin osäkerhet att ansvara för svåra situationer fick de ändå ta sig an uppgifterna. Henderson et al. (2015) lyfte betydelsen av handledning i situationer såsom dödsfall av patient. Det är något som kan inträffa när som under yrkeslivet då ansvaret ligger hos den nyutexaminerade. SSF (2017) anser att sjuksköterskan ska ha förmåga att rannsaka sig själv och vara medveten om brister av kompetens för att kunna ta stöd i situationer de inte behärskar. Enligt både Willman et al. (2020) och Ekström och Idvall (2015) var de medvetna om sin kunskapsbrist och behov av handledning vilket även framkom i resultatet. Att bedriva säker vård är en av de sex kärnkompetenserna enligt SSF (2016) som syftar till att uppmärksamma samt förebygga risker för patienter. På vilket sätt patientsäkerheten äventyras framkommer dock inte helt i resultatet. Det går alltså inte tydligt utläsa om det skett några allvarliga konsekvenser för patienterna, det går enbart att spekulera kring förloppet. Erfarenheterna kan då istället tolkas som en naturlig känsla av osäkerhet då de antagit en ny yrkesroll. De har däremot genomgått en gedigen utbildning vilket till stor del baseras på att säkra och ansvara för att patienten erhåller säker vård. Utifrån den kunskapen kan resultatet om den påstådda risken för patientsäkerheten ändå diskuteras.

Introduktionen är viktig för nyutexaminerade då den har betydelse för vidareutvecklingen samt kan äventyra yrkesvalet. Det tredje fyndet i resultatet visade att introduktionen och omgivningen hade betydelse för huruvida de anpassade sig till yrket. Med stöd från handledare och ett successivt växande ansvarstagande beskrevs en positiv utveckling av att organisera såväl som att se helheten i arbetet. Detta fynd kan jämföras med Benners (1982) teori då den nyutexaminerade i tredje stadiet, kompetent, utvecklat färdigheter och

numera behärskar arbetsuppgifterna vilket driver kompetensutvecklingen mot andra områden. De nyutexaminerade beskrev att då de blivit trygga med uppgifterna så började de fråga “varför” uppgiften skulle utföras istället för “hur”. Detta kan tolkas som att sjuksköterskan nu drivs framåt i sin yrkesroll då en vana infunnit sig vilket ändrat fokus från uppgiftsorienterad till patientorienterad med syfte att se helheten för patienten. Utvecklingen är kontinuerlig och i resultatet syns tydligt omgivningens betydelse i detta. Andersson Lilja och Edberg (2010) beskrev att den erfarna sjuksköterskan hade en viktig roll för den nyutexaminerades utveckling. I resultatet utläses att nyutexaminerade ansåg det viktigt att vara en del av teamet och erhålla bekräftelse av kollegor, detta då det skapade trygghet i yrkesrollen. Lindfors et al. (2018) har diskuterat samma område utifrån introduktionens betydelse avseende vad som skapar goda förutsättningar för den nyutexaminerade sjuksköterskan. Studien visade att stöttande handledning var det mest gynnsamma i introduktionen för den nya yrkesrollen, vilket stämmer överens med litteraturstudiens resultat. Även Henderson et al. (2015) lyfte handledningens betydelse för att som ny i yrket hitta sin plats och successivt ansvara självständigt. De beskrev även betydelsen av kontinuitet hos handledare då en trygg relation skapades vilket ledde till att inga frågor kändes obekväma att ställa. Då upphörde rädslan för att göra bort sig och bidrog istället till vidareutveckling. Dock påvisades ambivalenta känslor angående handledningens tillvägagångssätt. Willman et al. (2020) lyfte att stöd kunde upplevas då de blev övervakade i sitt arbete medans vårt resultat påvisade motsatsen. Willmans et al. (2020) studie framställde övervakningen som ett upplevt skydd från att göra misstag vilket skapade trygghet medans vårt resultat framställde att inte arbeta självständigt hindrade dem från att ta ansvar och därav sänkte självkänslan. Hänsyn bör tas till anledningen för olika resultat, det kan bero på hur handledaren genomfört övervakningen vilket inte tydligt framkommer i studierna. Olika tekniker i handledning kan behöva jämföras i vidare forskning för att kunna dra slutsatser kring de faktorer som påverkat till olika resultat. Vidare nämndes tankar om uppsägning i resultatet relaterat till ett dåligt bemötande under handledning. Även Lindfors et al (2018) lyfte i sin studie fram att en otillfredsställande introduktion eventuellt kunde leda till uppsägning och i värsta fall byte av yrke. Liknande resultat har funnits i en studie av Hazelton et al. (2011) som riktade sig

mot nyexaminerade sjuksköterskor inom psykiatri där de uttryckte svårigheter med handledare under introduktionen. Det negativa bemötandet försvårade möjligheterna att få inkluderas i arbetsteamet. Det visar att även utifrån ett annat vårdkontext påvisas att introduktionen och gemenskapen är viktiga faktorer som kan vara avgörande för nyutexaminerade om huruvida de avser stanna kvar i yrket eller inte.

De tre fynden kan kopplas till konsekvensetik, vilket enligt Sandman och Kjellström (2013) innebär att agerandet i olika situationer är det som avgör konsekvenserna för handlandet. Avsikten med handlandet ska vara att generera goda konsekvenser för alla parter. Första fyndet tyder på att utbildningen ger en sned verklighetsuppfattning vilket som en konsekvens leder till att nyutexaminerade sjuksköterskor upplever en chock då de påbörjar yrket. Att under praktikperioden istället få mindre anpassningar hade som konsekvens kunnat leda till bristande patientsäkerhet. Därav anses förhållningssättet i samband med dessa inte möjliga att genomföra på annat sätt. Andra fyndet påvisar ett för stort ansvarstagande som nyutexaminerad vilket enligt litteraturstudien skulle som konsekvens kunna påverka patientsäkerheten. Detta då de tvingas ansvara för situationer de ännu inte behärskar. Om ansvaret istället ökat successivt hade kompetens genom erfarenheter skapats och trygghet byggts. I det tredje fyndet lyfts introduktionens betydelse, där konsekvensen av stöd och handledning är bidragande till vidareutvecklingen. I litteraturstudien utläses att omgivningen har en stor inverkan på den nyutexaminerade och kan ha en avgörande roll om de överhuvudtaget vill stanna kvar i yrket. Konsekvenser med bristande eller obefintlig handledning kan förutom uppsägning leda till att den nyutexaminerade tar felaktiga beslut då de inte får det stöd som krävs.

Enligt Socialstyrelsens (2020a) statistik hämtade 4459 personer ut sin sjuksköterskelegitimation under 2019. Mellan åren 2013–2017 har en genomsnittlig ökning skett med ungefär 70 registrerade sjuksköterskor per år, alltså en tillväxt på en procent. Därtill har även befolkningmängden under samma period ökat med drygt en halv miljon människor, en ökning med drygt fem procent under samma tidsperiod (Statistiska centralbyrån, 2020). Vårdfokus (2020) har granskat samma siffror och kommit fram till lika slutsats, antalet yrkesverksamma sjuksköterskor minskar årligen per 1000 invånare. European Observatory on Health Systems and Policies [OECD] (2017)

upplyser om att antalet tillgängliga vårdplatser på sjukhus i Sverige är det lägsta i EU med 2,3 vårdplatser per 1000 invånare jämfört med EU.s genomsnitt på 4,2 vårdplatser per 1000 invånare. Däremot har Sverige en genomsnittlig sjukhusvistelse på ungefär sex dagar vilket är bland de lägsta i EU, samtidigt registreras mycket hög platsbeläggning vilket tyder på att resurser utnyttjats till fullo. De lyfter även fram att befolkningen förutom att öka i antal blir äldre och kommer behöva utnyttja sjukvården allt mer och under längre tid. Statistiken enligt OECD (2017) visar på att Sverige har högst medelålder i EU. Vårdpersonal liksom patienter uttrycker oro för att marginalen av vårdkapacitet är för ansträngd och kommer att drabba patientsäkerheten. Hos sjukhuspersonal lyfts även bekymmer om ytterligare försämringar av arbetsförhållanden som en konsekvens av vårdkapacitetens påverkan (OECD, 2017).

Rudman et al. (2014) lyfte i sin studie att antalet sjuksköterskor som övervägt att lämna yrket hade dubblerats under en femårsperiod som yrkesverksam från var tionde till var femte anställd. Anledningen till detta beskrevs ha relation till utbrändhet i form av utmattning och distansering orsakat av hög stress. Överväganden hade skett hos 30% av sjuksköterskorna en eller flera gånger under femårsperioden (Rudman et al., 2014). Diskussionen lyfter ur ett samhällsperspektiv fram att nyutexaminerade kommer utsättas för högre arbetsbelastning tidigt i karriären på grund av otillräckligt växande profession i förhållande till den ökade befolkningmängden. Patientsäkerheten riskeras i takt med att arbetsbelastningen ökar. Författarna befarar att personalbristen på sjuksköterskor kommer förbli och troligtvis öka om ingen åtgärd tas. Även Socialstyrelsen (2020d) betonar att bristen på sjuksköterskor påverkar patientsäkerheten och bristen på kompetens kan öka risken för vårdskador. Detta i sin tur, förutom att orsaka lidande, bidrar till ekonomisk belastning för sjukvården som redan idag bevisligen är ansträngd.

Slutsats

Syftet med studien var att belysa nyutexaminerade sjuksköterskors erfarenheter under sitt första arbetsår. Avsikten var att lyfta de områden som kräver förbättring med syfte att öka förståelsen för vad som skapar goda förutsättningar för en trygg övergång från student till legitimerad sjuksköterska. Resultatet visar att övergången från student till sjuksköterska var omvälvande vilket orsakats av en sned verklighetsuppfattning. Anpassningar som brukats under praktikplaceringarna ansågs inte spegla verkligheten i den utsträckning att reell kompetens kunde erhållas. En stor arbetsbelastning tillsammans med ett stort ansvarstagande skapade otrygghet hos de nyutexaminerade. Introduktionen visade sig ha stor betydelse för kompetensutvecklingen samt var avgörande för att vilja stanna kvar i yrket. Arbetsgivare såväl som utbildningsnämnd bör beakta dessa iakttagelser för att undvika uppsägningar hos sjuksköterskor då konsekvenserna leder till ytterligare ansträngningar för samhället. Utifrån litteraturstudiens resultat samt diskussion dras slutsatsen att anpassningar under första perioden som yrkesverksam sjuksköterska är nödvändigt. Ett successivt växande ansvar under det första året hade möjliggjort för en balanserad övergång och skapat trygghet för nyutexaminerade. Kliniskt basår visade sig i studien ha positiv inverkan, vidare forskning föreslås därav inom introduktionsprogrammet för att få djupare kunskap om dess fördelar för att vidare diskutera obligatorisk implementering oavsett vårdkontext. Detta för att sjuksköterskor ska stanna kvar i yrket vilket ökar chanserna för att professionen slutligen ska nå en tillväxt i förhållande till befolkningsmängden vilket gynnat vårdverksamheterna såväl som samhället i stort.

Referenser

Artiklar som ingår i resultatet markeras med *

Andersson Lilja, P., & Edberg A-K. (2010). The transition from rookie to genuine nurse: narratives from Swedish nurses 1 year after graduation. *Journal of Continuing Education in Nursing*, 41(4), 186–192. <https://doi-org.ezproxy.hkr.se/10.3928/00220124-20100326-05>

Andersson N, Cederfjäll C., & Klang B. (2005). The novice general nurses' view of working in a paediatric setting: a Swedish experience. *Nurse Education in Practice*, 5(4), 191–197. <https://doi-org.ezproxy.hkr.se/10.1016/j.nepr.2004.09.002>

Benner, P. (1982). From novice to expert. *American Journal of Nursing*, 82(3), 402-407.

Blomqvist, K., Orrung Wallin, A., & Beck, I. (2016). HKR:s granskningsmall för kvalitativa studier. Kristianstad: Högskolan Kristianstad.

*Brown, J., Hochstetler, G. A., Rode, S. A., Abraham, S. P., & Gillum, D. R. (2018). The Lived Experience of First-Year Nurses at Work. *Health Care Manager*, 37(4), 281 - 289. <https://doi-org.ezproxy.hkr.se/10.1097/HCM.0000000000000228>

*Croxon, L., Deravin, L., & Anderson, J. (2017). Dealing with end of life – New graduated nurse experiences. *Journal of Clinical Nursing (John Wiley & Sons, Inc.)*, 27(1 - 2), 337 - 344. <https://doi-org.ezproxy.hkr.se/10.1111/jocn.13907>

Dale, J. C., Drews, B., Dimmitt, P., Hildebrandt, E., Hittle., & Tielsch Goddard, A. (2013). Novice to expert: The Evolution of an Advanced Practice Evaluation Tool. *Journal of Pediatric Health Care*, 27(3), 195-201. <https://doi.org/10.1016/j.pedhc.2011.12.004>

Danielson, E. (2017). Kvalitativ innehållsanalys. I M. Henricson (Red.), *Vetenskaplig teori och metod: Från idé till examination inom omvårdnad* (2 uppl. s. 285–299). Studentlitteratur.

Davis, A., & Maisano, P. (2016). Patricia Benner: Novice to Expert – A Concept Whose Time Has Come (Again). *Oklahoma Nurse*, 61(3), 13–15.

Ekström, L., & Idvall, E. (2015). Being a team leader: newly registered nurses relate their experiences. *Journal of Nursing Management (John Wiley & Sons, Inc.)*, 23(1), 75–86. <https://doi-org.ezproxy.hkr.se/10.1111/jonm.12085>

Friberg, F. (2012). Att göra en litteraturöversikt. I F. Friberg (Red.), *Dags för uppsats- Vägledning för litteraturbaserade examensarbeten* (2 uppl. s.133-143). Studentlitteratur.

Hazelton, M., Morrall, P., Rossiter, R., & Sinclair, E. (2011). Encounters with the “dark side”: New graduate nurses’ experiences in a mental health service. *Health Sociology Review*, 20(2), 172–186. <https://doi-org.ezproxy.hkr.se/10.5172/hesr.2011.20.2.172>

Henderson, A., Ossenberg, C., & Tyler, S. (2015). “What matters to graduates”: An evaluation of a structured clinical support program for newly graduated nurses. *Nurse Education in Practice*, 15(3), 225–231. <https://doi-org.ezproxy.hkr.se/10.1016/j.nepr.2015.01.009>

Henricson, M., & Billhult, A. (2017). Kvalitativ metod. I M. Henricson (Red.), *Vetenskaplig teori och metod: från idé till examination inom omvårdnad* (s. 111–119). Studentlitteratur

Henricson, M. (2017). Diskussion. I M. Henricson (Red.), *Vetenskaplig teori och metod: från idé till examination inom omvårdnad* (s. 411–420). Studentlitteratur

*Herron, E. (2017). New graduate nurses' preparation for recognition and prevention of failure to rescue: A qualitative study. *Journal of Clinical Nursing (John Wiley & Sons, Inc.)*, 27(1-2), 390-401. <https://doi-org.ezproxy.hkr.se/10.1111/jocn.14016>

*Hunter, K., & Cook, C. (2018). Role-modelling and the hidden curriculum: New graduate nurses' professional socialisation. *Journal of Clinical Nursing (John Wiley & Sons, Inc.)*, 27(15–16), 3157–3170. <https://doi-org.ezproxy.hkr.se/10.1111/jocn.14510>

Hälso- och sjukvårdslag (SFS 2017:30). Socialdepartementet. https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/halso--och-sjukvardslag_sfs-2017-30

Högskoleförordning (SFS 1993:100). Sveriges Riksdag: https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/hogskoleforordning-1993100_sfs-1993-100

International Council of Nurses (2012). *The ICN.s Code of ethics for Nurses* [Broschyr]. International Council of Nurses. https://icn.ch/sites/default/files/inline-files/2012_ICN_Codeofethicsfornurses_%20eng.pdf

Johansson, G., Andersson, L., Gustafsson, B., & Sandahl, C. (2010). Between being and doing – the nature of leadership of first-line nurse managers and registered nurses, 19(17-18), 2619-2628. <https://doi-org.ezproxy.hkr.se/10.1111/j.1365-2702.2010.03211.x>

*Ke, Y-T., & Stocker, J. F. (2019). On the difficulty of finding one's place: A qualitative study of new nurses' processes of growth in the workplace. *Journal of Clinical Nursing (John Wiley & Sons, Inc.)*, 28(23/24), 4321–4331. <https://doi-org.ezproxy.hkr.se/10.1111/jocn.14996>

Lindfors, K., Meretoja, R., Kaunonen, M., & Paavilainen, E. (2018). Preceptors' perceptions of the elements of a successful and an unsuccessful orientation period for newly graduated nurses. *Journal of Nursing Management (John Wiley & Sons, Inc.)*, 26(3), 256–262. <https://doi-org.ezproxy.hkr.se/10.1111/jonm.12541>

*Murray, M., Sundin, D., & Cope, V. (2019). New graduate nurses' understanding and attitudes about patient safety upon transition to practice. *Journal of Clinical Nursing (John Wiley & Sons, Inc.)* 28(13/14), 2543-2552. <https://doi-org.ezproxy.hkr.se/10.1111/jocn.14839>

Mårtensson, J & Fridlund, B. (2017). Vetenskaplig kvalitet i examensarbete. I M. Henricson (Red.), *Vetenskaplig teori och metod: från idé till examination inom omvårdnad* (s. 421–438). Studentlitteratur

Nour, V., & M. Williams, A. (2018). “Theory Becoming Alive”: The Learning Transition Process of Newly Graduated Nurses in Canada. *Canadian Journal of Nursing Research*, 51(1), 6-13. <https://doi.org/10.1177/0844562118771832>

*Odland, L.-H., Sneltvedt, T., & Sörlie, V. (2014). Responsible but unprepared: Experiences of newly educated nurses in hospital care. *Nurse Education in Practice*, 14(5), 538–543. <https://doi-org.ezproxy.hkr.se/10.1016/j.nepr.2014.05.005>

OECD/European Observatory on Health Systems and Policies. (2017). Sverige: Landprofil hälsa 2017, State of Health in the EU, OECD Publishing, Paris/European Observatory on Health Systems and Policies, Brussels. <http://dx.doi.org/10.1787/9789264285453-sv>

*Ortiz, J. (2016). New graduate nurses' experiences about lack of professional confidence. *Nurse Education in Practice*, 19, 19–24. <https://doi-org.ezproxy.hkr.se/10.1016/j.nepr.2016.04.001>

Parker, V., Giles, M., Lantry, G., & McMillan, M. (2014). New graduate nurses' experiences in their first year of practice. *Nurse Education Today*, 34(1), 150-156. <https://doi.org/10.1016/j.nedt.2012.07.003>

Polit, D. F., & Beck, C. T. (2014). *Essentials Nursing Research Appraising evidence for Nursing Practice. 8 th ed. Philadelphia* (8 uppl.). Wolters Kluwer Health/Lippincott Williams & Wilkins.

Rudman, A., Gustavsson, P., & Hultell, D. (2014). A prospective study of nurses' intentions to leave the profession during their first five years of practice in Sweden. *International Journal of Nursing Studies*, 51(4), 612–624. <https://doi-org.ezproxy.hkr.se/10.1016/j.ijnurstu.2013.09.012>

Sandman, L., & Kjellström, S. (2013). *Etikboken: Etik för vårdande yrken*. Studentlitteratur.

Segesten, K. (2012). Att göra en begreppsanalys. I F. Friberg (Red.), *Dags för uppsats- Vägledning för litteraturbaserade examensarbeten* (2 uppl. s.101-110). Studentlitteratur.

*Snelvedt, T., & Bondas, T. (2016). Proud to be a nurse? Recently graduated nurses' experiences in municipal health care settings. *Scandinavian Journal of Caring Sciences*, 30(3), 557 - 564. <https://doi-org.ezproxy.hkr.se/10.1111/scs.12278>

Statistiska centralbyrån. (29 december 2020). *Sveriges befolkning*. <https://www.scb.se/hitta-statistik/sverige-i-siffror/manniskorna-i-sverige/sveriges-befolkning/>

Svensk Sjuksköterskeförening. (2017). *Kompetensbeskrivning för legitimerad sjuksköterska* [Broschyr]. Svensk sjuksköterskeförening. <https://www.swenurse.se/globalassets/01-svensk-sjukskoterskeforening/publikationer-svensk-sjukskoterskeforening/kompetensbeskrivningar-publikationer/kompetensbeskrivning-legitimerad-sjukskoterska-2017-for-webb.pdf>

Svensk sjuksköterskeförening. (2016). *Säker vård* [Broschyr]. Svensk sjuksköterskeförening. https://www.swenurse.se/globalassets/01-svensk-sjukskoterskeforening/publikationer-svensk-sjukskoterskeforening/kvalitet-publikationer/saker-varld_2016.pdf

Socialstyrelsen. (15 oktober 2020a). Statistikdatabas för legitimerad hälso- och sjukvårdspersonal – Utfärdade legitimationer. https://sdb.socialstyrelsen.se/if_utfleg/resultat.aspx

Socialstyrelsen. (15 oktober 2020b). REMISS Nationell handlingsplan för ökad patientsäkerhet i hälso och sjukvården. <https://www.socialstyrelsen.se/globalassets/sharepoint-dokument/dokument-webb/ovrigt/remiss-nationell-handlingsplan-for-okad-patientsakerhet-i-halso-och-sjukvarden.pdf>

Socialstyrelsen. (18 december 2020c). Kompetensförsörjning och patientsäkerhet. <https://www.socialstyrelsen.se/globalassets/sharepoint-dokument/artikelkatalog/ovrigt/2018-2-15.pdf>

Socialstyrelsen (31 december 2020d). Ökad risk för vårdskador vid personal-och kompetensbrist. <https://www.socialstyrelsen.se/om-socialstyrelsen/pressrum/press/okad-risk-for-vardskador-vid-personal--och-kompetensbrist/>

Vårdfokus. (29 december 2020). *Allt fler invånare per sjuksköterska*. <https://vardfokus.se/bemanning/allt-fler-invanare-per-sjukskoterskor/>

Voldbjerg, S. L., Grønkjær, M., Wiechula, R., & Sørensen, E. E. (2017). Newly graduated nurses' use of knowledge sources in clinical decision-making: an ethnographic study. *Journal of Clinical Nursing (John Wiley & Sons, Inc.)*, 26(9–10), 1313–1327. <https://doi-org.ezproxy.hkr.se/10.1111/jocn.13628>

Whitehead, J. (2001). "Professional Issues. Newly Qualified Staff Nurses' Perceptions of the Role Transition." *British Journal of Nursing* 10 (5), 330–339. <https://doi-org.ezproxy.hkr.se/10.12968/bjon.2001.10.5.5361>

*Widarsson, M., ASP, M., Letterstål, A., & Källestedt, M-L. (2020). Newly Graduated Swedish Nurses' Inadequacy in Developing Professional Competence. *Journal of Continuing Education in Nursing*, 51(2), 65–74. <https://doi-org.ezproxy.hkr.se/10.3928/00220124-20200115-05>

Willman, A., Bjuresäter, K., & Nilsson, J. (2020). Insufficiently supported in handling responsibility and demands: Findings from a qualitative study of newly graduated nurses. *Journal of Nursing*. Förhandspublicering online. <https://doi.org/10.1111/jocn.15483>

Östlundh, L. (2017). Informationssökning. I F. Friberg (Red.), *Dags för uppsats: vägledning för litteraturbaserade examensarbete* (3 uppl. s. 59–82). Studentlitteratur.

Sökschema

Databas: PubMed			
Datum: 2020-12-10			
Syfte: Syftet var att beskriva nyutexaminerade sjuksköterskors erfarenheter av sitt första arbetsår inom hälso- och sjukvården			
Sökning nr och namn	Sökord	Antal träffar	Valda artiklar
1 - Nyutexaminerad sjuksköterska	Nurses [MeSH] OR "Education, Nursing, Baccalaureate" [Title/Abstract] OR Newly graduated nurse [Title/Abstract] OR New nurse [Title/Abstract] OR Recent graduated nurse [Title/Abstract]	89 406	
2 - Upplevelse	Life change events [MeSH] OR Attitude of health care personnel [MeSH] OR Lived experience [Title/Abstract] OR Job experience [Title/Abstract] OR Perception [Title/Abstract] OR Sense [Title/Abstract] OR Involvement [Title/Abstract] OR Participation [Title/Abstract] OR Engagement [Title/Abstract]	1 097 163	
3 – Hälso- och sjukvård	Patient care [MeSH] OR Nursing care [Title/Abstract]	1 005 511	
4 Kvalitativ studie	Qualitative research [MeSH] OR qualitative studies [Title/Abstract] OR interview [Title/Abstract] OR Attitude [Title/Abstract]	249 686	
5	1 AND 2 AND 3 AND 4	681	
Begränsningar	Sökning nr 5 + engelskspråkig + publicerade år 2014 – 2020	342	2

Sökschema

Databas: Cinahl			
Datum: 2020-12-02			
Syfte: Syftet var att beskriva nyutexaminerade sjuksköterskors erfarenheter av sitt första arbetsår inom hälso- och sjukvården			
Sökning nr och namn	Sökord	Antal träffar	Valda artiklar
1 - Nyutexaminerad sjuksköterska	New graduate nurse [MH] OR "new nurse" [fritext] OR "new graduate* nurse" [fritext] OR "recent* graduated nurse*" [fritext] OR "newly graduated nurse**"	7 137	
2 - Upplevelse	Life experience [MH] OR experience [fritext] OR perception [fritext] OR sense [fritext] OR involvement [fritext] OR participation [fritext] OR engagement [fritext]	678 365	
3 – Hälso och sjukvård	Patient care [MH] OR nursing [fritext] OR "home nursing" [fritext] OR "nurse* care" [fritext] OR "geriatric nursing" [fritext]	773 912	
4 – Kvalitativ studie	Qualitative studies [MH] OR "qualitative stud*" [fritext] OR "qualitative research" [fritext] interview* [fritext] OR attitude [fritext]	624 856	
5	1 AND 2 AND 3 AND 4	776	
Begränsningar	Sökning nr 5 + engelskspråkig + publicerade år 2014 - 2020 + peer reviewed	290	8

Artikelöversikt

Författare Titel Land, År	Syfte	Urval Datainsamlings- metod	Genomförande Analys	Resultat	Kvalitet
Brown, J., Hochstetler ,A., Rode, S., Abraham, S., & Gillum, D. The lived experience of first- year nurses at work USA, 2018	Syftet med studien var att identifiera de upplevda erfarenheterna från nyregistrerade ssk.or.	Snöbollsurval 12 st nyexade ssk.or, alla kvinnor. Ålder: 21 – 27+. Inkl: Arbetar sitt första år och äldre än 18år. Exkl: Ej angivet Semistrukturerade intervjuer med en huvudfråga och fyra följdfrågor	Tillfrågade den första som de kände som därefter tillfrågade nästa osv. Intervjuerna skedde via Skype, tele eller personligt. Enskilda intervjuer som varade i minst 30 min. Spelades in och bröts ner i teman. Icke verbala anteckningar fördes av författarna. Tematisk innehållsanalys	De kände att skolan förberedde de på deras yrke men det går inte att lära ut allt praktiskt. Viktigt att uppleva situationer som en del av utvecklingen. Teamwork var viktigt och hade betydelse för arbetsmiljön. Ju längre de arbetade desto mer självförtroende.	Tillförlitlighet: Hög då syftet besvaras. Verifierbarhet: Stärks då metoden beskrivs tydligt. Även frågorna är presenterade. Pålitlighet: Oklart om forskarna varit objektiva då inte förförståelsen nämns. Stärks då fler än en analyserats. Överförbarhet: Hög abstraktionsnivå. Generaliserbar till andra verksamheter
Croxon, L., Deravin, L., & Anderson, J. Dealing with end of life – New graduated nurse experiences Australien, 2017	Syftet var att utforska uppfattningar hos nyexade ssk.or kring deras beredskap för praktiskt handlande när de möter döden och döende på arbetet	Målmedvetet urval 7 st nyexade ssk.or, alla kvinnor. Varierade åldrar, framkommer inte åldersspann dock Inkl: Tagit examen för max två år sedan Exklusion: Angivs ej Semistrukturerade intervjuer	Inbjudan skickades ut via alumni nyhetsbrev. Personliga intervjuer utförda av forskarna. Intervjuerna varade ca en timme vardera Spelades in och transkriberades. Tematisk analys	Fyra teman presenterades: - Rollen som nyutbildad i omvårdnaden vid livets slut -Beredskap för att hantera död och döende -Förberedelser för palliativ vård i läroplaner - Luckor i utbildningsförberedelserna	Tillförlitlighet: Stärks då syftet blir besvarat samt att citat används Verifierbarhet: Stärks då metoden är tydligt beskriven samt frågorna presenterade. Pålitlighet: Sänks då förförståelsen inte presenteras. Stärks då flera deltagit i analysprocessen Överförbarhet: Hög abstraktionsnivå då studien kan generaliseras till nyexade ssk.or inom andra verksamhetsområden.

Artikelöversikt

Författare Titel Land, År	Syfte	Urval Datainsamlings- metod	Genomförande Analys	Resultat	Kvalitet
Herron, E. New graduate nurses preparation for recognition and prevention of failure to rescue: A qualitative study USA, 2017	Syftet var att undersöka nya sjuksköterskors erfarenheter av att känna igen och förebygga misslyckande att rädda	Bekvämlighetsurval 14 deltagare, alla kvinnor. Ålder: 22 – 24. Inklusion: Tagit examen de senaste 18 månaderna. Kunna läsa och skriva på eng. Exkl: Ej angivet Acceptera att bli inspelade. Demografiskt frågeformulär.	Forskaren kontaktade deltagarna via e-mail. Utfördes enskilt via skype, face-time eller personligt. Spelades in av forskaren och skickades för transkribering av professionell transkriberare. Fenomenologisk analys	I artikeln framkommer det att det är svårt att hantera akuta situationer baserat enbart på teori. Självständigt arbete stärktes med tiden. Kliniska blicken ansågs inte utvecklad enbart utifrån teori, krävs erfarenhet.	Tillförlitlighet: Hög då syftet besvaras i resultatet. Finns även citat. Verifierbarhet: Stärks då metoden är tydligt beskriven. Pålitlighet: Stärks då fler än en deltagit i analysprocessen. Överförbarhet: Hög abstraktionsnivå, kan generaliseras till nyutbildade ssk.or inom andra verksamheter
Hunter, K., & Cook, C. Role-modelling and the hidden curriculum: New graduate nurses professional socialisation Nya Zeeland, 2018	Syftet var att utforska nyutb. ssk.s upplevelser av professionell socialisering på sjukhus för att själva utvecklas	Bekvämlighetsurval 5 nyexade ssk.or, alla kvinnor. Ålder: 21 – 24. Inkl: Arbetat mindre än 6 mån. Exkl: Inte angivet Semistrukturerade intervjuer	Deltagarna kontaktades av författarna. Enskilda intervjuer som varade mellan 40 - 60 min. Spelades in och transkriberades. Tematisk innehållsanalys	Artikeln beskriver att sjuksköterskorna inte var förberedda på det höga ansvar som arbetet krävde. De kände att de behövde mer kunskap för att kunna arbeta självständigt.	Tillförlitlighet: Stärks då Citat används. Syftet besvaras Verifierbarhet: Stärks då metoden beskrivs tydligt. Även frågorna är presenterade. Pålitlighet: Oklart om forskarna varit objektiva då inte förförståelsen nämns. Stärks då fler än en varit med vid analysen. Överförbarhet: Hög abstraktionsnivå. Generaliserbar till andra verksamheter

Artikelöversikt

Författare Titel Land, År	Syfte	Urval Datainsamlings- metod	Genomförande Analys	Resultat	Kvalitet
Ke, Y-T., & Stocker, F. On the difficulty of finding one's place: a qualitative study of new nurses processes of growth in the workplace Taiwan, 2019	Syftet var att förstå utmaningarna som nyexade ssk möter på arbetsplatsen	Bekvämlighetsurval och snöbollsurval 20 nyexade ssk. or 14 bekväm och 6 snöboll. 5 män och 15 kvinnor. Medelålder: 20. Inkl: Arbetat heltid max ett år. Exkl: Inte angivet Semistrukturerade frågor på kinesiska. Intervjuguide användes.	Rekryterades från ett upplärningsprogram. Intervjuerna skedde personligt. Tid och plats bestämdes av deltagarna. Varade 30 – 90 min. 13 spelades in och 7 skrevs ner för hand. Transkriberades. Uppföljningsintervju 2 år senare. Tematisk innehållsanalys	Artikeln påvisade att det skilde sig mellan skolans och verklighetens akuta situationer då skolans var mer styrda av lärare, vilket ledde till att deltagarna kände sig oförberedda på akuta situationer. De visste inte när och vågade inte be om hjälp. Osäkerhet kring när/vem/hur man skulle kontakta vid försämrad pat.	Tillförlitlighet: Stärks då Citat används. Syftet besvaras Verifierbarhet: Stärks då metoden beskrivs tydligt. Sänks då frågorna inte presenteras. Pålitlighet: Oklart om forskarna varit objektiva då inte förförståelsen nämns. Stärks då fler än en varit med vid analysen. Överförbarhet: Hög abstraktionsnivå. Generaliserbar till andra verksamheter
Murray, M., Sundin, D., & Cope, V. New graduate nurses understanding and attitudes about patient safety upon transition to practice Australien, 2020	Syftet var att utforska övergången för nyexade ssk med fokus på patientsäkerheten	Bekvämlighetsurval 11 deltagare, alla kvinnor. Ålder: 18 – 55. Inkl: Nyex ssk mellan aug -16 till aug 17. Exklusion: De ssk som inte hade läst en 3årig utb/ gått den kortare utb. Semistrukt. intervju	Bjöds in och fick en kort presentation om studien på sin examensdag. Utfördes enskilt via telefon personligt möte med chefs forskaren. Platsen var informell och tidpunkten valdes av deltagaren. Spelades in och transkriberades. Tematisk innehållsanalys	5 huvudteman presenterades -Pat säkerhet och insikter -Tidsplanering -Göra misstag -Erfarenhetsinläring -Övergång Rädslan att göra misstag var stor. Behov av att lära mer innan trygghet infann sig i spec. situationer.	Tillförlitlighet: Stärks då de fem huvudteman passade bra in på syftet och svarade på resultatet. Verifierbarhet: Stärks då metoden är tydligt beskriven och frågorna redovisade Pålitlighet: Stärks då fler än en deltagit i analysprocessen. Sänks då förförståelsen inte redovisas. Överförbarhet: Ok abstraktionsnivå, kan generaliseras till liknande sjukhus i Australien.

Artikelöversikt

Författare Titel Land, År	Syfte	Urval Datainsamlings- metod	Genomförande Analys	Resultat	Kvalitet
Odland., Sneltvedt, T., & Sörlie, V. Responsible but unprepared: Experiences of newly educated nurses in hospital care Norge, 2014	Syftet med studien var att lyfta fram erfarenheterna av att vara nyutbildad sjuksköterska som arbetar inom intern medicin och kirurgiska enheter	Bekvämlighetsurval 8 deltagare varav 7 kvinnor och 1 man. Ålder: 23 – 32. Inklusion: Arbetat som ssk upp tom 16 mån. Exkl: Ej angivet Narrativ intervjumetod	Blev inbjudna muntligt eller skriftligt av författarna. Intervjuerna utfördes enskilt på arbetsplatsen och varande ca 60 min. Spelades in och transkriberades. Fenomenologisk hermeneutisk analys	Två teman presenterades -Att vara oförberedd - Att vara ansvarsfull Deltagarna kände sig oförberedda och ansåg att det var en stor skillnad mellan skola och verklighet. Mkt med. Uppg. och inte omv. Höga krav, mkt stress. Stora utmaningar med för lite erfarenheter.	Tillförlitlighet: Hög då syftet besvaras i resultatet. Finns även citat. Verifierbarhet: Stärks då metoden är tydligt beskriven. Pålitlighet: Stärks då fler än en deltagit i analysprocessen samt då förförståelsen redovisas. Överförbarhet: Hög abstraktionsnivå, kan generaliseras till nyutbildade ssk.or inom andra verksamheter
Ortiz, J New graduate nurses experiences about lack of professional confidence USA, 2016	Syftet var att utforska hur nyutb. Sjuksköterskor redovisade för sin brist på yrkesmässigt självförtroende och hur de utvecklades under sitt första år då de arbetade på sjukhus	Bekvämlighetsurval 12 nyexade ssk.or, 5 män och 7 kvinnor. Ålder: 20 - 56. Inkl: Vara legitimerade, i New York. Skulle arbetat max ett år på sjukhus. Exkl: Ej angivet Semistrukturerade intervjuer	Framkommer inte hur de kontaktades. Enskilda intervjuer, som utfördes två ggr per deltagare med en veckas mellanrum. Båda varade 60 min. Gjordes för att få en djupare förståelse. Spelades in och transkriberades. Tematisk innehållsanalys	Kommunikation viktig i utveckling av förtroende i bemötande. Kände sig oförberedda efter skolan. Egna beslut ansågs utmanande och ses som en stor del av det professionella självförtroendet.	Tillförlitlighet: Stärks då Citat används. Syftet besvaras Verifierbarhet: Metoden tydligt beskriven. Frågor presenterade. Pålitlighet: Sänks då förförståelsen inte redovisas. Sänks då endast en analyserat. Överförbarhet: Hög abstraktionsnivå. Generaliserbar till grupp och liknande verksamheter.

Artikelöversikt

Författare Titel Land, År	Syfte	Urval Datainsamlings- metod	Genomförande Analys	Resultat	Kvalitet
Snelvedt, T., & Bondas, T. Proud to be a nurse? Recently graduated nurses experiences in municipal health care settings Norge, 2016	Syftet med denna studie var att belysa hur nyutbildade ssk.or i kommunens hälso och sjukvård upplevde yrkesstolthet	Bekvämlighetsurval, 8 stycken nyexade ssk ingick varav 7 kvinnor och 1 man. Åldersspann 23 – 43. Inklusion: Nyexade, Praktiserat minst 16 v under utb. Exkl: Ej angivet Intervjustudie 50% skrev även dagbok	Tillfrågades av nuvarande chef. Skedde på universitet eller kontor. Första författaren höll i intervjuerna. Intervjuerna var enskilda och varade 60min. Narrativ innehållsanalys	3 huvudteman skapades - Göra gott och det som är rätt - Se och göra misstag - Bli igenkänd och bekräftad	Tillförlitlighet: Hög då syftet besvaras i resultatet. Verifierbarhet: Stärks då metoden är tydligt beskriven. Sänks då frågorna inte presenteras. Pålitlighet: Stärks då fler än en deltagit i analysprocessen. Överförbarhet: Måttlig abstraktionsnivå, kan överföras till kommunala regier, men osäkert inom andra verksamheter.
Widarsson, M., Asp, M., Letterstål, A., & Källestedt, M-L. Newly graduated swedish nurses inadequacy in developing professional competence Sverige, 2020	Syftet var att beskriva hur nyexade ssk upplevde deras kompetensutveckling under utbildning och deras första år i arbetet	Bekvämlighetsurval 11 deltagare varav 10 kvinnor och 1 man. Inklusion: Minst 40% närvaro på introprogrammet. Exkl: Framkommer ej	Blev inbjudna och informerade via e-mail av författarna. Framkommer inte var intervjuerna genomfördes. Vissa intervjuer skedde enskilt och andra i grupp. Varade 62 – 85 min. Spelades in och transkriberades. Induktiv kvalitativ innehållsanalys	I artikeln framkommer det att alla deltagare var villiga att lära sig trots motgångar i utvecklingen mot professionell kompetens. Erfarenheter utvecklar förståelsen i utförandet. Arbetskulturen ansågs viktig för kompetensutvecklingen.	Tillförlitlighet: Huvudteman i resultatet passar bra in till syftet. Syftet besvaras. Verifierbarhet: Metoden på urvalet kunde beskrivits tydligare. Frågeformuläret är beskrivet men inte redovisat Pålitlighet: Stärks då fler än en deltagit i analysprocessen. Överförbarhet: Kan generaliseras till andra verksamheter vilket ger en hög abstraktionsnivå